

تحلیل تطبیقی ساخت‌مایه‌های نمایشی‌ساز در دو نمایشنامه فارسی و عربی نوجوان: «راز درخت مقدس» و «قصه کلیل و دمنه»

از داوود کیانیان و روضه فهیم محمد الفرخ الهدهد

شادی شجیعی^۱

دکتر مریم جلالی^۲

دکتر مهدخت پورخالقی چترودی^۳

چکیده

در این جستار ساخت‌مایه‌های نمایشی‌ساز (الحَبْکَه) در دو نمایشنامه از داوود کیانیان نویسنده ایرانی نمایشنامه «راز درخت مقدس» و روضه فهیم محمد الفرخ الهدهد نویسنده اردنی نمایشنامه «قصه کلیل و دمنه»، انتخاب و تحلیل شده است. نمایشنامه‌های مذکور برای گروه سنی نوجوان به نگارش درآمده و هر دو نمایشنامه از کلیل و دمنه ابن مقفع اقتباس شده است. روش پژوهش از منظر ماهیت، توصیفی-مقایسه‌ای است و مکتب ادبیات تطبیقی امریکایی مد نظر است. پژوهش‌های ادبیات تطبیقی کودک و نوجوان امروزه به سوی مکتب ادبیات تطبیقی امریکایی سوق پیدا کرده است. آن چه در این مکتب اصالت دارد، اصل تشابه و همانندی است. بنابراین در این جستار به صورت تطبیقی، تفاوت‌ها، تشابه‌ها، ساختار مناسب‌تر و ویژگی‌های مطلوب‌تر نمایشنامه نوجوان بر اساس مبانی نظری نمایشنامه‌کاوی نقد شده است. مدت زمان اجرا، وقایع هر صحنه، شدت آشفتگی، بحران و... از جمله ساخت‌مایه‌های نمایشی‌سازی هستند که در نمایشنامه‌های مذکور در جایگاه خود اصولی به کار رفته‌اند و متناسب مخاطب کودک و نوجوان هستند.

کلید واژه: ادبیات تطبیقی، کلیل و دمنه، کودک و نوجوان، ساخت‌مایه‌های نمایشی‌ساز

۱- دانشجوی کارشناسی ارشدگرایش ادبیات تطبیقی دانشگاه فردوسی مشهد

۲- استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه شهید بهشتی

۳- استاد گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه فردوسی مشهد